

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт програми Geogebra. URL: <https://www.geogebra.org/?lang=uk>
2. Юнчик В. Л. Порівняльна характеристика функціональних можливостей систем комп'ютерної математики в процесі розв'язування задач // В. Л. Юнчик, А. А. Федонюк. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Інформаційні системи та мережі*. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. № 6. С. 90–102.

Вікторія Павлюк

КАЗКА ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Розглядаючи казку як засіб вивчення іноземної мови необхідно звернутися до праць вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, А. Манукян та А. Дургарян стверджують, що коли діти починають вивчати іноземну мову, вони більше отримують інформації, ніж продукують результат, тому у викладацькій практиці необхідно використовувати щось привабливе для них. Використання казок у програмі вивчення англійської мови на початковому етапі є ідеальним та унікальним вступом до вивчення іноземної мови, оскільки останні представляють навчання дітям у мотивуючому та привабливому контексті [5, с. 25].

В роботі із дошкільниками на уроках англійської мови важливою є наочність. Т. Шкваріна радить на кожному занятті з іноземної мови широко застосовувати різноманітну наочність для кращого запам'ятовування дітьми мовленнєвого матеріалу і як засіб семантизації (з'ясування значення слів, зворотів тощо). На думку дослідниці варто, зокрема, надавати перевагу предметній наочності (іграшкам, реальним речам, макетам) та ілюстративній (картинам, ілюстраціям, слайдам, кадрам діафільмів та ін.). Показ може супроводжуватися мімікою, жестами, певним рухом, дією, що сприяє кращій семантизації слів [3]. Погоджуємося із вищезазначеним, і наголошуємо, на тому, що самостійна робота з виготовлення елементів власної наочності дітьми для рольової гри сприятиме кращому сприйняттю навчального матеріалу.

Навчання дітей старшого дошкільного віку іноземним мовам через рольову гру – надзвичайно складне і багатоетапне завдання, яке потребує значних зусиль зі сторони вчителя. Серед ефективних навчальних методів з навчання дітей дошкільного віку іноземним мовам виділяють брейнстормінг, «опиши картинку», «порівняй картинки», сторітелінг, інсценізацію історії, тощо. Вчитель може обирати той чи інший метод відповідно до тематики вивчення іноземної лексики, чи рівня володіння дітьми іноземної мови. Тематичний підхід до інсценізації казки є

ефективним у закріпленні лексики з теми вивчення.

Л. Мікешова підкреслює, що під час роботи з казкою в класі іноземною мовою корисно включати різні моделі взаємодії учнів і вчителя, зокрема робота в парах, яка спрямована як на розмовні навички, так і на відтворення певних граматичних моделей, у виконанні завдання «знайти відмінність» і «упорядкувати малюнки» та групова робота, яка зосереджується на усній практиці і сприяє позитивній атмосфері в класі [4, с. 25].

Виклад основного матеріалу. Рольову гру, як правило, проводять на заключному етапі вивчення теми. У проведенні рольової гри на уроці іноземної мови вчителю слід дотримуватися певних вимог.

Виділяють наступні етапи проведення рольової гри:

1. Підготовчий етап:

- a) інформування учасників про майбутню гру;
- b) відпрацювання елементів мовного матеріалу у фонетичних вправах;
- c) відпрацювання мовного матеріалу в мовних вправах;

2. Проведення ролевої гри:

3. Заключний етап:

- a) оцінка мовної діяльності учасників;
- b) аналіз типових мовних помилок;
- c) обговорення комунікативної поведінки учасників гри.

Вчителю також необхідно поставити перед собою запитання до проведення рольової гри, а саме визначитися, які теми він хоче охопити у проведенні гри; скільки часу він та його клас має витратити на той чи інший вид діяльності; чого він очікує від своїх учнів; чи бажає вчитель, щоб учні грали рольову гру окремо чи разом; якою буде рефлексія після рольової гри.

Для проведення уроку-ролевої гри доцільно обирати казки, відомі дітям з рідної мови. Українські народні казки «Рукавичка», «Коза-дереза», «Пан Коцький» стануть, на нашу думку, гарним прикладом проведення рольової гри для старших дошкільників, оскільки лексичний матеріал казок відповідає тематиці проведення занять з англійської мови у старшій дошкільній групі.

В. Черниш стверджує, що на етапі проведення рольової гри роль учителя постійно змінюється. На початковому етапі вчитель активно контролює діяльність учнів, поступово вчитель виступає у ролі режисера, який може непомітно для учнів керувати ходом гри, не беручи на себе активної ролі. Іноді педагог може взяти на себе виконання певної ролі, проте не головної, щоб гра не перетворилася на традиційну форму роботи під його керівництвом. В. Черниш вважає, що бажано, щоб соціальний статус виконуваної учителем ролі допомагав йому спрямовувати мовленнєве спілкування у групі, сам учитель повинен залишатися активним спостерігачем, він може щось рекомендувати, але не нав'язувати свого рішення [2].

На заключному етапі відбувається процес оцінювання мовної діяльності дітей, аналіз мовних помилок та обговорення комунікативної поведінки учасників гри. Важливою є оцінка вчителем ефективності проведення рольової гри та перевірка якості засвоєння нових слів і граматичних виразів. Однак, не слід акцентувати занадто багато уваги на мовних помилках, навпаки, вчитель може спрогнозувати типові помилки у мовленні учнів під час рольової гри і створити атмосферу «успіху» у подоланні недоліків гри.

Отже, для ефективного навчання дошкільників англійської мови із застосуванням методу казково-рольової гри вчитель повинен дотримуватись наступних вимог: 1. Використовувати засоби стимуляції мотивації у дітей до вивчення іноземної мови; 2. Забезпечити належну підготовку до інсценізації казки та здійснити організацію з проведення рольової гри; 3. Підтримувати позитивну та творчу атмосферу; 4. Ураховувати комунікативний підхід до навчання; 5. Використовувати дидактичний матеріал, зокрема наочність для досягнення поставлених цілей рольової гри (поєднання комунікативного та пізнавального аспектів навчання). Рольова гра іноземною мовою сприяє формуванню у старших дошкільників навичок комунікації й використання граматичних моделей, а також сприяє актуалізації знань з казкової літератури та всебічному розвитку особистості.

Таким чином, рольова гра є ефективною формою навчання іноземної мови в закладах дошкільної освіти, оскільки вона сприяє формуванню мотивації до вивчення іноземних мов надалі, надає підґрунтя для командної роботи молодших школярів в умовах Нової української школи, розвиває комунікативні навички, пам'ять, мислення, увагу, активізує пізнавальну діяльність дитини. Рольові ігри можуть допомогти учням отримати знання та навички з різних навчальних ситуацій. Необхідною складовою розуміння учнями завдань рольових ігор є те, що останні мають бути зосереджені на змісті, відповідати навчальним цілям і реальним ситуаціям. Вправи на рольові ігри спонукають учнів критично мислити про складні та суперечливі теми та дивитися на ситуації з іншої точки зору. При правильному проведенні рольові ігри можуть мотивувати учнів вивчати іноземні мови у цікавій ігровій формі.

Вивчення впливу рольових ігор на формування іншомовної комунікативної компетентності вбачаємо перспективним напрямком дошкільної педагогіки.

Список використаних джерел

1. Демішева А. К. Рольові ігри на уроках англійської мови / А. К. Демішева // Англійська мова та література. – 2010. – № 13. – С. 28–36.
2. Черниш В. В. Організація та проведення рольових ігор на уроках іноземної мови / В. В. Черниш // Іноземні мови. – 2010. – № 4. –

С. 7–15.

3. Шкваріна Т. М. Методика навчання іноземної мови дошкільників: навч. посіб. / Т. М. Шкваріна. – К.: Освіта України, 2007. – 300 с.
4. Lenka Mikešová. (2006). The Usage of Fairy Tales in English Lessons and Their Influence on Children's Social Development. *Candidate's thesis*.
5. Manukyan A. M., & Durgaryan A. M. (2019). Developing speaking skills through fairy tales in elementary school. *Science Review*, 3(20), 26–29. https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr/31032019/6384.

Лілія Падалка

ФЕНОМЕН БУЛІНГУ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Сучасне українське суспільство переживає критичний момент, тож проблема агресії та агресивності стає однією з найактуальніших. Трансформація соціально-політичної системи, війна, радикальна зміна цінностей і вимушена еміграція призводять до сплесків агресії і поширення явища булінгу в дитячому та підлітковому середовищі.

Мета статті: проаналізувати історію розвитку поняття «булінг», різні підходи до його визначення в сучасній психолого-педагогічній літературі.

Перші систематичні дослідження булінгу серед школярів були проведені ще у 1970-х роках скандинавськими фахівцями. З 1980-х, а особливо з 1990-х роках цій проблемі почали приділяти велику увагу в інших країнах Західної Європи, а також у США, Австралії, Японії. В Україні явище булінгу почали досліджувати лише на початку 2000-х років. Це пов'язано зі зміною освітньої парадигми, реформами і активним впровадженням Нової української школи.

Термін «булінг» походить від англійського дієслова «to bully» і відповідно тлумачиться як «ображати, залякувати когось, хто є меншим або менш впливовим, змушування до небажаних дій або поведінки уразливої особистості або особистості, яка сприймається як така» [8]. В українській мові синонімом цього терміну є поняття «цькування». Проте, на думку багатьох дослідників, це не повний відповідник, оскільки булінг – це не лише систематичне агресивне цькування, а й залякування із застосуванням фізичної сили з метою примусу або домінування [2; 4].

Д. Олвеус описує булінг як особливий вид насильства, коли одна людина (або група) фізично нападає або загрожує іншій людині (групі), за умови, що остання не має засобів для захисту. Дослідник вважає, що ознаками булінгу є повторюваність цькування та залякування, наявність специфічних діадних взаємовідносин «кривдник-жертва» [11, с. 23]. Виділені вченим характеристики дають змогу диференціювати власне